

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

**YTO: Suomalaisessa
yhteiskunnassa toimiminen**

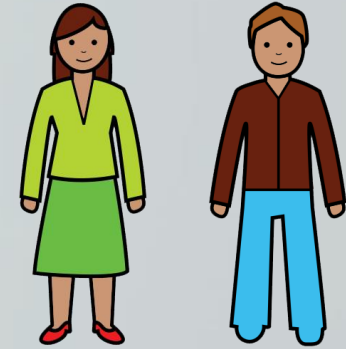
Sisältö

1. Käsitteitä
2. Sukupuolten tasa-arvo
3. Yhdenvertaisuus
4. Lähteet
5. Yhteystiedot

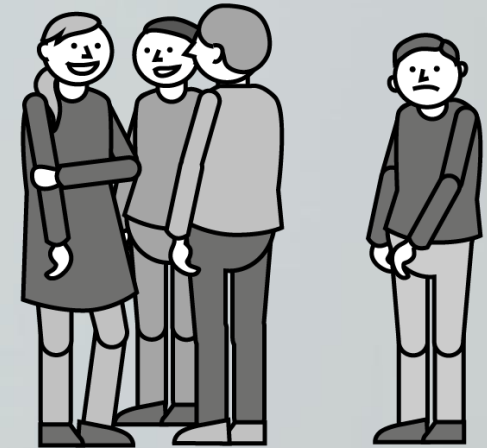
Käsitteitä

- **Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus** = Kaikilla ihmisillä on sama arvo.
- **tasa-arvo** = Miehet ja naiset ovat samanarvoisia.
- **yhdenvertaisuus** = Ihminen on aina arvokas ja tärkeä. Siihen ei vaikuta esimerkiksi
  - ikä
  - kansalaisuus
  - uskonto
  - vammaisuus
  - seksuaalisuus.

Käsitteitä

- **syrjintä** = ihmistä kohdellaan huonommin kuin muita ihmisiä. Syy voi olla ihmisen ominaisuus tai erilaisuus.
- Esimerkki syrjinnästä:
  - Maahanmuuttaja osaa työn, mutta hän ei osaa suomen kieltä erinomaisesti.
  - Työssä ei tarvita erinomaista suomen kielen taitoa.
  - Työnantaja palkkaa työntekijän, joka on suomenkielinen, mutta ei osaa työtä niin hyvin kuin maahanmuuttaja.

Käsitteitä

Rasismi on syrjintää ihmisen alkuperän perusteella:

- etninen tausta
- ihonväri
- kansalaisuus
- kulttuuri
- äidinkieli
- uskonto.

Français

Српски

ภาษาไทย

中文

العربية

1. Sukupuolten tasa-arvo

Sukupuolten tasa-arvo

- Sukupuolten tasa-arvo tarkoittaa, että kaikilla sukupuolilla on samat oikeudet ja velvollisuudet.
- Kaikilla sukupuolilla pitää olla samat mahdollisuudet opiskella, käydä töissä ja osallistua yhteisiin asioihin.
- Sukupuolten tasa-arvo on ihmisoikeus.
- **ihmisoikeus** = oikeus, joka kuuluu maailman kaikille ihmisille.
  - Ihmisoikeutta ei voi koskaan ottaa ihmiseltä pois.

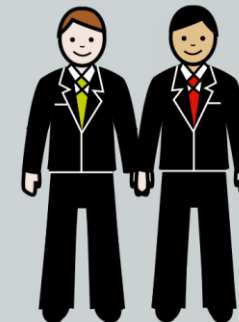
Sukupuolten tasa-arvo Suomessa

- Suomessa on **tasa-arvolaki** eli laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta.
- Lain mukaan kaikki ihmiset ovat yhdenvertaisia.
  - **yhdenvertainen** = kaikilla on sama arvo
- Ketään ei saa syrjiä
  - sukupuolen
  - sukupuoli-identiteetin
  - sukupuolen ilmaisun perusteella.

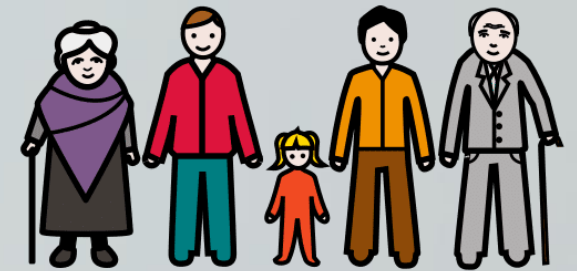
Perhe-elämä ja avioliitto

- Suomessa jokainen ihminen saa päättää itse, kenen kanssa hän haluaa seurustella tai mennä naimisiin.
- Naimisiin voi mennä 18-vuotiaana.
- Pari voi asua yhdessä, vaikka ei ole naimisissa.

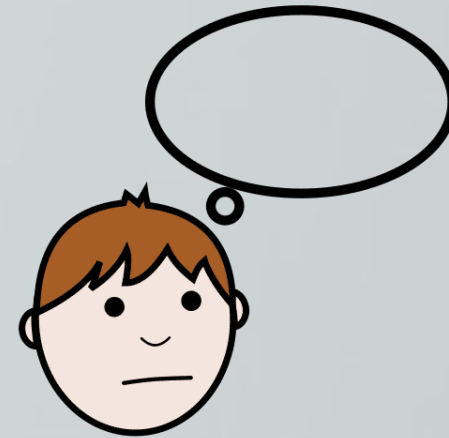
Perhe-elämä ja avioliitto

- On monenlaisia perheitä:
  - Perheessä voi olla **yksi** aikuinen tai **kaksi** aikuista.
  - Perheessä voi olla **lapsia** tai **ei**.
  - **Samaa sukupuolta** olevat ihmiset voivat perustaa perheen.
    - **Kaksi miestä** voivat perustaa perheen.
    - **Kaksi naista** voivat perustaa perheen.
  - Perheen aikuiset voivat olla **naimisissa** keskenään tai **ei**.

Stereotypiat

- **stereotypia** = mielikuva, ajatus tai odotus siitä, millainen joku on.
- **Sukupuolistereotypia** on ajatus, että
  - naisilla on tiettyjä ominaisuuksia
  - miehillä on eri ominaisuuksia kuin naisilla.
- Esimerkiksi jotkut ihmiset ajattelevat, että tietyt lelut sopivat paremmin tytöille kuin pojille.
- Kukaan ei hyödy stereotypioista: Niistä on haittaa kaikille.

Sukupuolten tasa-arvo koulutuksessa

- Suomessa kaikki lapset käyvät samoja kouluja ja opiskelevat samoja kouluaineita.
- Kaikilla sukupuolilla on sama oikeus opiskella.
- Silti kouluissa on ”miesten aloja” ja ”naisten aloja”.

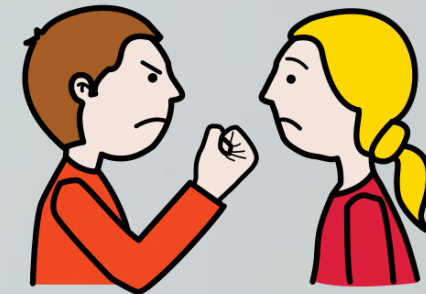
Sukupuolten tasa-arvo työelämässä

- Suomessa naiset ja miehet käyvät yhtä paljon töissä.
- Kaikki saavat vapaasti valita oman ammatin.
- Silti Suomessa on selvästi ”naisten töitä” ja ”miesten töitä”.
  - Tämä on vaikea ongelma Suomessa.
- Työnantaja ei saa syrjiä työntekijää siksi, että hän
  - hän on raskaana
  - hänellä on lapsi.

Sukupuoleen perustuva väkivalta

- Väkivalta naisia kohtaan on vakava ongelma.
- Myös Suomessa naisia vastaan käytetään paljon väkivaltaa.
- Sukupuoli vaikuttaa väkivaltaan:
  - **Nainen** on väkivallan uhri:
    - tekijä on usein joku tuttu ihminen, esimerkiksi oma puoliso, miesystävä tai ex-kumppani.
  - **Mies** on väkivallan uhri:
    - tekijä on usein joku vieras ihminen.

Naisiin kohdistuva väkivalta

- Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa voi olla esimerkiksi:
  - lyöminen tai hiuksista repiminen
  - tyttöjen huono kohtelu tai opiskelun kieltäminen
  - pari- ja lähisuhdeväkivalta
  - seksuaalinen väkivalta (raiskaus) ja hyväksikäyttö
  - ihmiskauppa ja prostituutio
  - sukuelinten silpominen
  - kunniaan liittyvä väkivalta ja avioliittoon pakottaminen.
- Nämä kaikki ovat vakavia rikoksia ja ihmisoikeusrikkomuksia.

Tehtävä 1a: Sisältö

Kirjoita vastaus

tai keskustele opettajan ja opiskelijoiden kanssa.

1. Tunnetko sinä ihmisiä,
jotka eivät voi olla unelma-ammattissaan,
koska heillä on "väärä" sukupuoli?
Mikä sinun mielipiteesi on siitä?
2. Onko sinua kohdeltu eri tavalla kuin toisia
koska sinulla on tietty sukupuoli?

Tehtävä 1b: Sisältö

Kirjoita vastaus

tai keskustele opettajan ja opiskelijoiden kanssa.

1. Anna ainakin kolme esimerkkiä sukupuolistereotyyppioista.
Kerro, mitä haittaa niistä on.
2. Naiset ja miehet kokevat väkivaltaa
vähän eri tavalla.
Selitä, mitä sukupuolien eroja on väkivallassa.

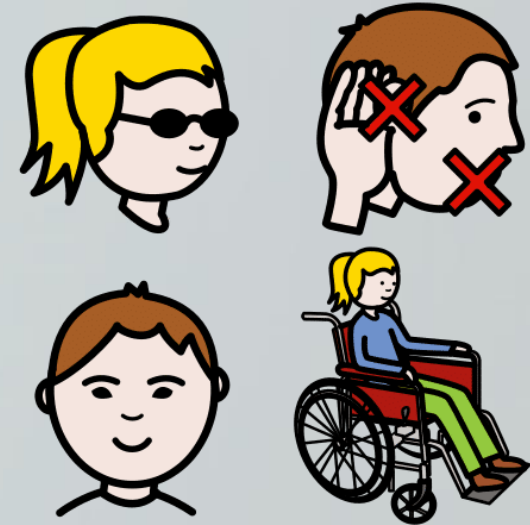

2. Yhdenvertaisuus

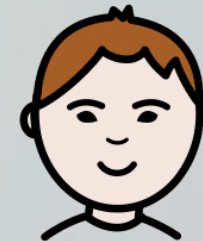
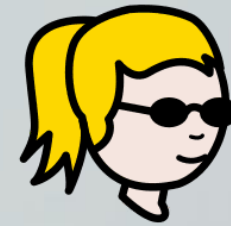
Vammaisten ihmisten oikeudet

- Vammaisilla ihmisillä on oikeus tehdä samoja asioita kuin muut ihmiset.
- He saavat esimerkiksi opiskella, tehdä töitä tai perustaa perheen.
- Oppilaitosten eli koulujen täytyy huolehtia siitä, että vammaiset voivat opiskella.
- Esimerkiksi opiskelutiloja täytyy muuttaa niin, että vammaiset voivat käyttää niitä helposti.

Vammaisten ihmisten oikeudet

- Työnantajan täytyy huolehtia siitä, että vammaiset työntekijät voivat tehdä töitä normaalisti.
- Esimerkiksi laitteiden täytyy olla sellaisia, että vammaiset voivat käyttää niitä helposti.
- Vammaisilla vanhemmilla on oikeus apuun ja tukeen.
- Esimerkiksi vammaisen äiti tai isä voi tarvita
  - kuljetuspalveluita
  - apuvälineitä
  - tulkkipalveluita.

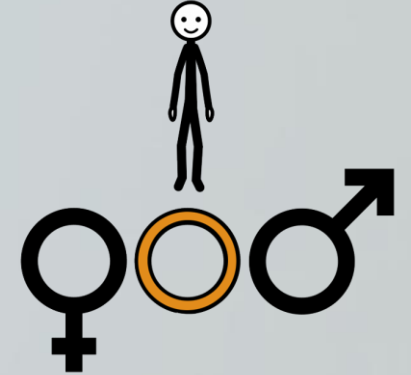
Seksuaalivähemmistöt

- Seksuaalivähemmistöjä ovat esimerkiksi
  - **lesbot** = naiset, jotka ovat seksuaalisesti kiinnostuneita naisista.
  - **homot** = miehet, jotka ovat seksuaalisesti kiinnostuneita miehistä.
  - **biseksuaalit** = ihmiset, jotka ovat seksuaalisesti kiinnostuneita naisista ja miehistä.
  - **panseksuaalit** = ihmiset, jotka ovat seksuaalisesti kiinnostuneita kaikista sukupuolista.

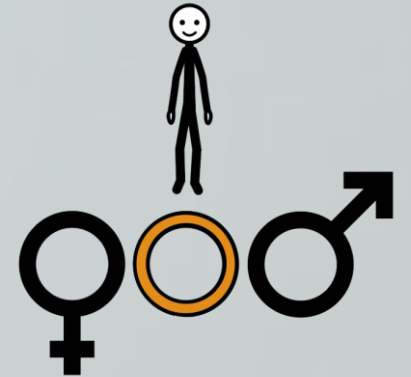
Sukupuolivähemmistöt

- Yleensä ihmiset ovat selvästi miehiä tai naisia:
  - **Miehellä** on penis ja kivekset.
Miehellä on kromosomit XY.
  - **Naisella** on vagina, kohtu ja rinnat.
Naisella on kromosomit XX.
- Mutta: On myös ihmisiä,
jotka eivät ole selvästi miehiä tai naisia.
  - He ovat **sukupuolivähemmistöjä**.

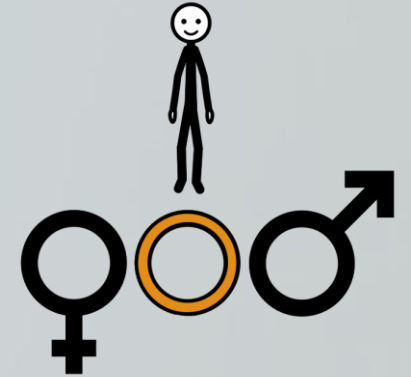
Sukupuolivähemmistöt

- **Intersukupuolisuus:** Ihmisellä on
  - miehen ja naisen sukuelimet.
  - miehen sukuelimet mutta naisen kromosomit.
  - naisen sukuelimet mutta miehen kromosomit.
- **Transsukupuolisuus:**
  - Vauva syntyy ja hänen sukupuolensa määritellään: tyttö tai poika.
  - Mutta: Lapsi kasvaa ja kokee, että hän on eri sukupuolta.
    - Hänen sukupuoli-identiteettinsä on eri.
  - **sukupuoli-identiteetti** = se, miten ihminen kokee oman sukupuolensa.

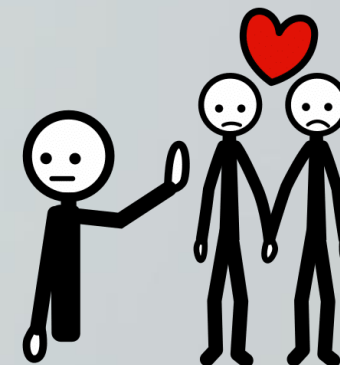
Sukupuolivähemmistöt

- **Muunsukupuolisuus:**
  - Vauva syntyy ja hänen sukupuolensa määritellään: tyttö tai poika.
  - Mutta: Lapsi kasvaa ja kokee, että hän ei ole mies eikä nainen.
    - Hän on **muunsukupuolinen** tai **transihminen**.

Seksuaalivähemmistöt ja sukupuolivähemmistöt

- Suomen lain mukaan seksuaalivähemmistöjä ja sukupuolivähemmistöjä ei saa syrjiä.
- Suomessa samaa sukupuolta olevat ihmiset voivat mennä naimisiin keskenään.

Tehtävä 1a: Sisältö

Kirjoita vastaus

tai keskustele opettajan ja opiskelijoiden kanssa.

1. Mikä ero on sanoilla **tasa-arvo** ja **yhdenvertaisuus**?
2. Mitä koulun täytyy tehdä,
jos koulussa on vammaisen opiskelija?
3. Tunnetko sinä vammaisia ihmisiä?
Miten vammaisuus vaikuttaa heidän elämäänsä?

Tehtävä 1b: Sisältö

Kirjoita vastaus

tai keskustele opettajan ja opiskelijoiden kanssa.

1. Tunnetko ihmisiä, jotka kuuluvat seksuaali- tai sukupuolivähemmistöihin? Millä tavalla heidän seksuaalinen suuntautumisensa tai sukupuoli-identiteettinsä vaikuttaa heidän elämäänsä?
2. Onko kaikki syrjintä rasismia? Miksi? Miksi ei?

Tehtävä 2a: Tiedonhaku ja pohdinta

Tasa-arvovaltuutettu antaa tietoa sukupuolen moninaisuudesta.

Etsi tietoa [tasa-arvovaltuutetun nettisivuilta: Sukupuolen moninaisuus](#)

(ei selkokielenen): Kirjoita vastaus.

1. Mikä ero on **seksuaalivähemmistöillä** ja **sukupuolivähemmistöillä**?
2. Mikä ero on **transsukupuolisella** ja **muunsukupuolisella**?
3. Mitä eroa on sanoilla **sukupuoli**, **sukupuoli-identiteetti** ja **sukupuolen ilmaisu**?

Tehtävä 2b: Tiedonhaku ja pohdinta

Yhdenvertaisuusvaltuutettu antaa tietoa syrjinnästä.

- Etsi tietoa yhdenvertaisuusvaltuutetun nettisivuilta:
  - [Syrjintä](#) (ei selkokielenen)
  - [Mikä on syrjintää](#) (ei selkokielenen)
  - [Mikä ei ole syrjintää](#) (ei selkokielenen)
  - [Syrjinnän kohteeksi joutuminen](#) (ei selkokielenen).

Kirjoita vastaus.

1. Anna ainakin kolme esimerkkiä syrjinnästä.
2. Anna ainakin kolme esimerkkiä sellaisesta toiminnasta, joka ei ole syrjintää.
3. Miten yhdenvertaisuusvaltuutettu voi auttaa, jos sinua on syrjitty?

3. Lähteet

Lähteet

InfoFinland 2024. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo.

<https://www.infofinland.fi/fi/information-about-finland/equality-and-non-discrimination>. Viitattu 24.10.2024.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta. 8.8.1986/609. Viitattu 24.10.2024.

Maahanmuuttovirasto 2021. Sukupuolten tasa-arvo Suomessa.

[https://migri.fi/documents/5202425/62411505/\(fi\)+Suomalaisen+yhteiskunnan+kurssi+-+Sukupuolten+tasa-arvo+Suomessa.pdf](https://migri.fi/documents/5202425/62411505/(fi)+Suomalaisen+yhteiskunnan+kurssi+-+Sukupuolten+tasa-arvo+Suomessa.pdf). Viitattu 24.10.2024.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2024. Vammaisen henkilö vanhempana.

<https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/vammaispalvelujen-kasikirja/vammaisuus-yhteiskunnassa/vammaisen-henkilo-vanhempana>. Viitattu 24.10.2024.

Kuvat: Papunetin kuvapankki 2024, <https://papunet.net>, Kuvako, Sergio Palao / ARASAAC, Papunet, Sclera, Ritva Hämäläinen / Savas. Viitattu 24.10.2024.

4. Yhteystiedot

Tekijä

Anni Heiska

VIERKO

Vieraskielisen opetuksen kehittäminen

Kotimaisten kielten opetuksen
tarjonnan ja laadun kehittäminen
ammattillisessa koulutuksessa

2024

Lisätietoa:

<https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko/>

